

Onderhoudsbijdragen en de procedure collectieve schuldenregeling **Een turbulente relatie**

Commentaar van Meester Carine Flamend¹

Het hier besproken vonnis van de arbeidsrechtbank Gent, afdeling Ieper, dd. 16 juni 2020 illustreert een problematiek die zich regelmatig voordoet bij de behandeling van dossiers onderworpen aan de procedure collectieve schuldenregeling.

Uit de lectuur van dit vonnis blijkt dat twee voormalige partners een gemeenschappelijke zoon hebben. Meneer -die nu onder de procedure collectieve schuldenregeling valt- diende oorspronkelijk onderhoudsgeld te betalen aan mevrouw voor dit kind. Hij bleef in gebreke om aan deze verplichting -geheel of gedeeltelijk- te voldoen waardoor mevrouw een schuldvordering heeft op hem van bijna € 4.000. De situatie veranderde echter blijkbaar (we durven vermoeden dat de zoon ondertussen bij zijn vader woont) en nu is het mevrouw die per maand onderhoudsgeld dient te betalen aan haar voormalige partner voor de gemeenschappelijke zoon.

Mevrouw vindt het bijzonder onrechtvaardig dat zij wel iedere maand het onderhoudsgeld dient te betalen voor haar zoon terwijl zij zelf lange tijd geen -of onvoldoende- gelden ontving en vraagt aan de schuldbemiddelingsrechter dat de wederzijdse vordering tussen partijen wordt gecompenseerd zodat zij haar maandelijkse betaling van onderhoudsgeld mag staken/opschorten tot volledige delging van haar schuldvordering.

Juridisch verwoordt komt de vraag erop neer of een ouder die enerzijds na de beschikking van toelaatbaarheid onderhoudsbijdragen moet betalen voor een gemeenschappelijk kind doch anderzijds een schuldvordering heeft op de andere ouder voor achterstallige onderhoudsbijdragen, deze twee vorderingen met elkaar mag compenseren.

De rechter in Ieper heeft geoordeeld dat dit niet mogelijk is.

Dt standpunt is ons inziens inderdaad een correcte toepassing van de geldende wetsbepalingen en heersende rechtspraak. Of dit in een aantal gevallen niet leidt tot onrechtvaardigheid is een andere vraag.

De beschikking toelaatbaarheid heeft tot gevolg dat -in toepassing van artikel 1675/7 §1 Ger.W.- een toestand van samenloop ontstaat tussen de schuldeisers en er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de chirografaire, bevoorrechte, pandhoudende of hypothecaire schuldeiser (wat wel geen afbreuk doet aan de voorrechten van deze laatste).

Onderhoudsgelden hebben echter een bevoorrecht karakter, gebetonneerd in artikel 1412 Ger.W. Een dergelijk bevoorrecht karakter is trouwens zeer verdedigbaar temeer daar het gegrond is op het belang van het kind, belang dat we terugvinden in art. 3 IVRK.

Het belang van het kind primeert en heeft o.a. tot gevolg dat een familierechter voor de begroting van de onderhoudsgelden te betalen door een onderhoudsplichtige ouder die valt

¹ Advocaat bij de balie te Brussel

onder de procedure collectieve regeling geen rekening mag houden met het bestaan van deze schuldbemiddeling. M.a.w. de rechter zal zich voor de begroting van het onderhoudsgeld moeten baseren op het werkelijk inkomen van de onderhoudsplichtige en zich niet beperken tot het bedrag dat de schuldbemiddelaar maandelijks als “leefgeld” daadwerkelijk betaalt. De verplichting ten overstaan van de kinderen is immers van openbare orde.

Ook de wetgeving rond de collectieve schuldenregeling zelf heeft speciale aandacht voor de onderhoudsschulden. Zo stelt artikel 1675/13, §3 Ger.W. dat tot de niet voor kwijtschelding vatbare schulden behoren de *“onderhoudsgelden die niet vervallen zijn op de dag van de uitspraak houdende vaststelling van de gerechtelijke aanzuiveringsregeling.”*

Het is inderdaad zo dat de tijdens de procedure vervallen onderhoudsgelden buiten de samenloop blijven en zij door de schuldenaar zonder toestemming van de schuldbemiddelingsrechter, kunnen én moeten verder worden betaald.

De alimentatieverplichting geniet -ook in het kader van de procedure collectieve schuldenregeling- een geprivilegieerde behandeling. Uit de lezing van art. 1675/13 §3 Ger.W. blijkt wel dat de niet-kwijtscheldbaarheid uitdrukkelijk voorbehouden is voor de onderhoudsgelden die vervallen tijdens de procedure collectieve schuldenregeling.

Het lot van de onderhoudsgelden die reeds vervallen waren op het ogenblik van de beschikking toelaatbaarheid is echter minder benijdenswaardig. Nu artikel 1675/13, §3 Ger.W. de niet-kwijtscheldbaarheid voorbehoudt voor de onderhoudsgelden die nog niet vervallen zijn, én dit artikel restrictief moet worden geïnterpreteerd daar het een uitzondering is op het principe van de samenloop, heeft dit tot gevolg dat de reeds vervallen onderhoudsgelden onderworpen zijn aan de samenloop en wel het voorwerp kunnen uitmaken van een (gehele of gedeeltelijke) kwijtschelding.

Het toelaten van een compensatie zou een inbreuk uitmaken op het principe van de samenloop en de principiële gelijkheid tussen de schuldeisers.

De volgende vraag die de schuldbemiddelingsrechter in casu moest beantwoorden is of dat schuldvergelijking in casu wel mogelijk zou zijn.

Op het eerste zicht zou men stellen dat het antwoord op deze vraag bevestigend moet luiden (wederzijdse schuldvorderingen die beide een geldsom tot voorwerp hebben, vaststaand, effen en opeisbaar zijn) doch in casu oordeelde de rechter dat de schulden niet voldoende samenhangend zijn vermits de schuldvordering van mevrouw een schuld is in de boedel en de maandelijkse onderhoudsbijdrage die zij zelf verschuldigd is een boedelschuld is.

De regels in het kader van de procedure collectieve schuldenregeling dienen met een enige soepelheid en met zin voor nuance te worden toegepast. De procedure heeft immers als voornaamste doel te saneren en niet om te vereffenen.

Het is waarschijnlijk met deze soepelheid in gedachten dat de dame in dit vonnis greep naar deze laatste strohalm en aan de rechter vroeg om een afwijking in haar voordeel toe te staan in de gelijke behandeling van de schuldeisers. Dit is inderdaad een mogelijkheid die regelmatig wordt toegepast voor de betaling van achterstallige huur, achterstallige ziekenfondsbijsdragen, achterstallige lidgelden vakbond etc. Dit is echter altijd gericht op het vrijwaren van de positie van de schuldenaar en derhalve ook -weze het onrechtstreeks- de belangen van de schuldeisers.

Een dure verhuis, wederverhuringsvergoeding, een duurdere huur of het geblokkeerd zien van uitkeringen fnuikt immers de kans op het welslagen van de procedure collectieve schuldenregeling.

Ook hier kreeg de dame in kwestie nul op het rekest. De schuldbemiddelingsrechter liet hier - en terecht- het belang van het kind primeren. Het is immers geenszins in het belang van het kind dat zijn moeder de betaling van het onderhoudsgeld voor hem mag schorsen ter compensatie met de schuldvordering die ze heeft op zijn vader.

Ik ben derhalve van mening dat de schuldbemiddelingsrechter in het hier geannoteerde vonnis een correcte toepassing maakte van de geldende wetgeving en daarenboven terecht het belang van het kind liet primeren.

Bronnen:

- “S. Brouwers, Dirickx, Govaerts. “Incidenten m.b.t. de nakoming en uitvoering van alimentatiegelden” in X, Bestendig handboek echtscheiding, II.6, 189-224”

En:

- “E. Van Acker, C. Verbeke en B. Wylleman, Praktische gids voor schuldbemiddelaars, Mechelen, Wolters Kluwer, 2013, nrs. 1.1.3.”